

Rapport från Ungdomskonventet 25 oktober 2010

Deltagare	2
Mål	2
Metod	2
Sammanställning av diskussionerna	3
Avrundning, eftersummering av tjänstemän/politiker och övriga	13
Utvärdering av dagen	14

Bilagor

Bilaga 1, diskussionsområden

Bilaga 2, diskussionsschema

Ungdomskonvent 25 oktober 2010

Den 25 oktober hölls ett ungdomskonvent på Folkets Hus i Strömsund på uppdrag av kommunfullmäktige utifrån den LUPP-undersökning som genomfördes vintern 2010. Detta dokument är en sammanfattning av de punkter som diskuterades på konventet.

Deltagare

Konventet planerades av kommunchef och nämndstödsgupp men även ett tiotal elevrepresentanter var med och planerade för diskussionsområden som skulle ligga som grund inför konventet. Se bilaga 1 för utvalda diskussionsområden.

Närmare 130 personer bjöds in till konventet, 99 stycken deltog. Av de 99 var 49 politiker, tjänstemän och övriga vuxna representanter (t ex från idrotts- och byföreningar). 50 stycken var elever från nionde klass i Gäddede, Hoting, Hammerdal och Strömsund samt gymnasieelever från Hjalmar Strömerskolan.

Mål

Kommunchefen inledde dagen med lite kort bakgrund till varför konventet hölls och presenterade ett antal mål som utkristalliserats under planeringsarbetet.

Ungdom

- Förstå helheten
- Vad kan jag påverka
- Vem ska jag påverka

Dokumentation

- Viktiga områden att arbeta vidare med

Politiker/Tjänstemän

- Lyssna och ta till sig
 - o Övergripande
 - o Inom eget område

Struktur

- Hur jobba vidare med ungdomsfrågor

Metod

Alla deltagare hade fått diskussionsområdena i bilaga 1 utskickade veckan innan konventet. Oskar Henriksson från företaget Cut-e var moderator för dagen och ansvarade för den metod som användes för att behandla diskussionsområdena. Metoden som användes var Open-Space och kärnan i metoden är:

Det börjar när det börjar och slutar när det slutar
Det är rätt personer som är här
Det som sägs här är rätt.

Dessutom är deltagarna ansvariga för vilken diskussion de vill delta i och så fort en diskussion inte ger er någonting så byter man diskussionsbord.

Under konventet fanns 12 samtalsbord och dagen delades upp i tre diskussionsperioder, ca 45 minuter vardera. Utifrån detta skapades ett schema om 3*12 samtalsämnen, totalt 36 diskussioner.

Deltagarna fick sedan, bord för bord, ange vad man ville diskutera under dagen och schemat fylldes i eftersom. Se bilaga 2 för diskussionsschemat. Om man under dagen kom på ett diskussionsområde som inte fanns på schemat så kunde man skapa sin egen diskussionsgrupp för detta.

Sammanställning av diskussionerna

Diskussionerna var som sagt 36 stycken fördelade på 3 pass, men då många frågor diskuterades återkommande är denna sammanställning uppdelad ämnesvis. Vill man ta del av exakt vad som diskuterades i varje grupp så finns anteckningarna sparade hos nämndstödgruppen.

Utifrån de diskussioner som fördes kan man urskilja 11 ämnesområden. Många går in i varandra vilket är naturligt men vi har försökt att inte hacka sönder anteckningarna för mycket utan försöka behålla den ursprungliga diskussionen, men ändå försöka korta ner och ta ut kärnan. Det man kan se när man tittar på anteckningarna är att man antingen pratar om hur det är, alltså hur det upplevs vara, eller så pratar man om vad man kan göra åt det. Detta har vi försökt lyfta fram i den här sammanställningen för att tydliggöra förbättringsidéer.

1. Attityder till Strömsund

Hur är det?

Det finns fördomar om Strömsund; låg utbildning, oengagerade, kvinnor i vården – män i industrin. Att välja vad man studerar är ofta ett kompisval och fritidsmöjligheter spelar också in. Var man flyttar beror också på var det finns arbete. De som har nära till studerar hellre i Östersund eftersom utbudet är bättre. Informationen om möjligheten att studera här efter gymnasiet samt tillgängliga arbeten är för dålig.

Vad gör vi åt det?

- Kan bli bra om elevhemmet får möjlighet att ta emot elever från kommunen.
- Attityder ett vuxenansvar.
- Skapa förutsättningar för att stanna.
- Info under skoltid om kommunen som arbetsgivare. Praktik. Kommunen behöver arbetskraft inom kort.

2. Skolfrågor

Skolmat

Hur är det?

Miljön i matsalen är bra (Vattudal) och det är bra variation på maträtter. Salladen är bra. Maten tar ibland slut vilket inte är bra. Ofta dålig kryddning, grytorna är utspädda och det är grytor för ofta. Gäddede får beröm, genomgående bra och inga halvfabrikat.

Vad gör vi åt det?

- Maten ska vara god och **varm**.
- Bättre belysning i Hjalmarsskolans matsal.
- Gärna alternativ rätt, ev. vegetariskt alternativ.
- Mer sallad på Vattudal.
- Mera överraskningar istället för fast matsedel.
- Förbättrad miljö i matsalen [generellt].
- Alternativ till mjölk?
- Restaurangskolan gör maten till Hjalmar
- Matråd för Hjalmar – miljö, matsedel, osv.

Gymnasieskolan – hur göra mer attraktivt

Hur är det?

Bra stämning på skolan. Ganska liten skola men okej med elevutrymmen. Skolmaten är okej men den måste serveras på ett trivsamt sätt, rent och fräscht. Större salladsutbud.

Vad gör vi åt det?

- En dator till varje elev – gör skolan mer modern!
- Kanoner i klassrummen.
- Mera moderna utbildningsformer, t.ex. distans.
- Satsa på vissa program. Ej för små klasser. (<10).
- Idrotten – mera undervisning, både teori och praktik. Ta bort tävlingsmomenten. Tvinga inte att vara med i lagidrott.

Skolan i Hammerdal

- Flera datorer, bärbara
- Fixa till parkeringen vid Taxi, skaffa innebandy, fotboll eller annat mål. Man får ej parkera där.

Arbetsro i skolan

Hur är det?

Blir allt sämre och förhindrar godkända betyg och att man lär sig, stor del av lektionen går åt till att hålla ordning. Hälften mår psykiskt dåligt pga. trakasserier och mobbning. Hög bullernivå så man hör inte läraren och andra elever. Elever kränker lärare, säger kränkande ord.

Vad gör vi åt det?

Inga förslag.

3. Mångfald, jämställdhet och mobbing – förhållningssätt till varandra

Jämställdhet eller varför vill inte tjejerna stanna?

Hur är det?

Mansdominerat samhälle både när det gäller kultur, fritidssysselsättningar och jobb. Tjejer flyttar för att plugga och kommer inte tillbaka. Finns inte jobb för de tjejer som kommer tillbaka från att ha pluggat. Om man får jobb så kan tjejer tänka sig att bilda familj och bo här. Det är inte alltid så att man letar utbildning för att få åka härifrån.

Det är inte häftigt att vara kvar (looser), man måste ut och se sig om. Detta är starkare hos tjejer än hos killar. Det finns mer jobb för killar så de är inte "loosers". Tjejer vill jobba som ledarskribent, inom kriminalvård, kulturutveckling, biomedicin, mm. Fritid- det finns mest bara idrott, mest killar som idrottar. Killarna har starkare kultur att jaga, fiska och köra skoter. Tryggheten är en stark faktor för att komma tillbaka om man har jobb. Trygghet och familj och är anledningar till att man stannar kvar.

Vad gör vi åt det?

- Hur få in fler tjejer i industrin?
- Önskar kulturskola, dans, musik, drama, bild (ska starta tidigt). Strömsunds kulturliv är inte så bra.
- Jämställdhetsarbete måste pågå från tidiga år och fortsätta hela tiden.

Mångfald – hur kan svenskar och invandrare mötas?

Hur är det?

Skräckexempel finns från skolan där elever gått i 3 år utan att prata med varandra. Brist på naturliga mötesplatser. Kulturella och religiösa skillnader. Skolan är en naturlig mötesplats. Lågstadiet framförallt, leker tillsammans. Högstadiet blir en ny värld. Det finns en rädsla och blyghet hos oss svenskar. Borde väcka mer nyfikenhet än rädsla. Vår kultur är återhållsam. Invandrarungdomar är också osäkra. Det finns fördomar särskilt mot uzbekar. De bygger mestadels på okunskap.

Vad gör vi åt det?

- Bryt isen! Våga fråga, våga prata! Möt varandra. Mer kunskap om varandra, t.ex. via tjej- och killsamtal. Jobba med båda grupperna! Frågor och svar måste upp till ytan i grupper där man känner sig trygg.
- Lärarna borde ta ansvar och dela in i grupper så att det inte blir vi och dom. Skapa förutsättningarna! T.ex. dialog. Bryta mönstret! Ungdomar försöker få till grupper med svenskar och flyktingar för att göra gemensamma saker, t.ex. läsläsning, måla, spela. Viktigt att personal hjälper till.
- Praktik hos varandra i olika klasser, IVIK + SP, mm.
- Informationsbrist leder till ryktesspridning. Gå ut i klasserna och informera! Och via studieförbund.
- Hur ska invandrarna kunna hålla sina regler och samtidigt var öppna för våra?
- Vi pratar alltid om det som är annorlunda, fokusera istället på det som förenar oss.
- Ungdomar har en viktig uppgift att upplysa sina föräldrar.
- Hur länge är man invandrare istället för invånare? Vi får en stämpel som sitter i.
- Alla måste stå upp för allas lika värde.

Mobbning

Hur är det?

Ofta gäng som mobbar. En del vuxna bryr sig inte. Mobbare är fega och mår dåligt själv, får en viss status i gänget. Experter på att rikta så att vuxna inte förstår vem som är mobbare. Skillnad på tjej- och killmobbare. Gängbildning i klassen. Vissa

skolor har lite mobbing andra mycket. I vissa skolor är det fint att vara pluggis. Mobbningplaner finns på alla stadier + gymnasiet. Mobbning på Facebook.

Vad gör vi åt det?

- Man kan känna att det läraren gör inte hjälper, blir bara värre. Måste fram till skolledningen. Lärarna har resignerat.
- Om man ser mobbning – säg till! Alla talar vid i ett rum – löser problemet.
- Ha respekt för varandra, SET 1 gång per vecka, KISAR.
- Viktigt med trygghet i skolan och att man får vara den man är.
- När elever säger ifrån till varandra tar det bättre än när vuxna säger ifrån.

4. Hälsa, tobak-alkohol-droger och sexuella relationer

Sexuella relationer

Hur är det?

Könssjukdomar - ett problem i kommunen? Bra sekretess om de som har könssjukdomar. Attityd – tjejer som har sex = dåligt, killar som har sex = bra. När blir sex fel? Självrespekt och självkänsla. Sex på allmän plats – spännande/förbjudet? Hur tycker killar att tjejer ska se ut? Ideal från modevärlden. Förebilder – vuxna, media. Vi föds som erotiska varelser vilket vi ska vara stolta över.

Vad gör vi åt det?

- Testa sig för könssjukdomar.
- Prata mer om könssjukdomar i skolan.
- Prata om homosexualitet i skolan. Skillnader mellan tjejer och killar och vilka man "tänder" på. Media skapar förutfattade meningar.
- Mer uppmuntran om sex av vuxna i skolan. Mer sexualkunskap i skolan.
- Mer information från barnmorska.
- Gemensamt ansvar om preventivmedel.
- Mer killar på ungdomsmottagningen om preventivmedel.
- Dialog om sex: respekt - till sex, för sin partner, gemenskap. Driften och grupptricket. Vuxensnack. Kärlek. Identitet. Sexdebut.

Alkohol, tobak och narkotika

Hur är det?

Äldre kompisar, hänger på dom. Om man provar kan man bli fast. "Inte så farligt" – tänker inte på ev. beroende. Provar för att man inte får, förbjuden frukt. Olycksrisken ökar med drog-/alkoholintag, vilket inte pratas så mycket om. Rattfylla ökar (vanligare på mindre orter). Spärrar försvinner men det blir konsekvenser.

Hälsorisker – ofrivilligt sex, psykiska skador. Hjärnceller dör, hjärtat påverkas.

Rökning – förr var kunskapen lägre, vi vet mer nu. Byteshandel droger mot sex finns inte i Strömsund. Lättare för tjejer att få tag på alkohol. Droger i Strömsund – alkohol, snus, cigaretter, sprayer, metanol, butanol. Attityden till droger? Många använder från åk 6-7. Grupptricket påverkar, kräver styrka att säga nej.

Lätt att få tag på alkohol. Skola, elevhälsa, föräldrar, kompisar – hör men lyssnar ej. Tobak; langning från kompisar, t o m föräldrar. Lärare som snusar – hur? Trugar på fester – varför gör vi så? Mängden alkohol – dricker tills man stupar. Vilka hälsobefrämjande aktiviteter gör man på helgen? Svårt då alkohol mer eller mindre är inblandat.

Vad gör vi åt det?

- Vart prova alkohol första gången? Inte hemma! Föräldrar bär största ansvaret. Viktigt att de är tydliga. Att de inte ger gift till sina barn! Vuxna som förebilder. Mer upplysning till föräldrar om narkotika. Viktigt att föräldrar har konsekvenstänkande – belöning, t.ex. körkort, utgångsförbud.
- Fler poliser ute på kvällarna.
- Önskar mer info kring alkohol, narkotika och tobak tidigare i årskurserna.
- Måste ändra attityd till att det är tufft [att inte röka/dricka]. Känner sig utanför om man inte röker/dricker.
- Non-smoking-generation gav effekt.
- Metoder för information:
 - Olika metoder i skolan, besök, fakta, mm.
 - Upplysningsfilmer
 - Livskunskap – stärker självkänslan.
 - Skräckpropaganda kan ge motsatt verkan.
- Framtid: märka alkoholen som köps och koppla till inköparens leg. Kan följas upp i samband med beslagtagande. Langning.
- Nyttja distriktsläkare för info om effekter.

5. Fritid, särskilt mötesplatser

Mötesplatser, t.ex. ungdomsgårdar

Hur är det?

Kommunen har en del lokaler man kan använda, bland annat Pelarsalen, för t.ex. dans. Problem att intresse för vissa aktiviteter bara finns en kort tid och att en del vill bara gå om det finns möjlighet att vara alkoholpåverkad. Det är skillnad på hur aktiva ungdomarna själva är (mer delaktig och ansvarstagande ute i byarna). Ungdomsgård – prova-på-aktiviteter, något för de som inte idrottar. Finns en stor spridning geografiskt av olika aktiviteter (t.ex. motorcross, ridning) av praktiska skäl men det kan vara en idé att ha flera aktiviteter under samma tak. Idag finns Församlingshemmet och Saga i Strömsund, i Hammerdal är det flesta hemma, fritidsgård 2 kv/vecka. Backe, inga mötesplatser, ungdomsgård 1 kv/vecka. Ingen gård i Gäddede Hoting – inget intresse. Mångfaldshuset har ungdomsgård men det är inte så känt.

Behöver eldsjälar. Farligt att lita på en eldsjäl. Väljer man att delta i arrangemang utifrån vilka som arrangerar? Hur får man ungdomar att välja bort sin dator? Initiativet måste komma från ungdomarna, det är de som vet vad de vill.

Vad gör vi åt det?

- Mer aktiviteter på fritiden i Gäddede. Vill ha tillbaka sin ungdomsgård, kan tänka sig att ungdomarna har hand om den själva då lokalen fortfarande finns kvar. I övrigt vill man ha Friidrott, Ungdomsskola. Brist på ledare. Vi har simlokal, men ingen ledare.
- Ungdomsgårdar med "stort" utbud av aktiviteter, satsa på de yngre (åk 1-3) så att det blir en vana att gå dit. Detta är prio 1. Fritidsgård/aktivitetshus, bowlinghall (stora kostnader?), motorgård, internetcafé – spela spel. Arrangera LAN. Musik/replokal, finns det? Ev. olika åldersgrupper.

Sällskapsspel, tv-spel, delaktighet, fika, vuxen ledare. Gärna tillsammans med andra, andra åldrar, andra arrangemang (ex dans), andra kulturer. Datorfria mötesplatser.

- Öppna ungdomsgård i Pelar'n igen några kvällar per vecka.
- Finns lokaler på alla orter? Kostnader? Planera verksamheter tillsammans. Ungdomar är gärna med och driver ungdomsgård.
- Alkohol fria tillställningar.
- Vill ungdomar ha en ungdomsgård med personal eller vill de driva själva? Samarbete med Hjalmars barn- och fritidsprogram?
- Sprid arrangemang i hela kommunen och ordna bussresor mellan.
- Kefas kan förflytta sin verksamhet till någon annan lokal en dag i veckan. Kyrkan måste vara där människor finns.
- Aktiviteter på skolrasterna.
- Man måste locka ungdomar till ungdomsgården, t.ex. biokvällar och gratisfika.
- Viktigt med den sociala biten, behöver inte vara så organiserat, räcker med bra lokal och möjlighet till fika.
- Kafen inte så intressant, ligger avsides och mycket investeringar. Får inte bli så avancerat.

Motorgård

Hur är det?

Motorintresse borde öka om det startas en motorgård, många intresserade i Hammerdal. Även yngre tjejer och killar som är intresserade.

Vad gör vi åt det?

- Motorgården borde öppnas igen. Med servicelokal.
- Ev. ett bra ställe vid crossbanan.
- Lokal i Hammerdal Shell eller Samhall?
- En bil som projekt så att man lär sig.
- Stort ansvar med säkerheten. Oljeavskiljning till lokalen.
- En person som kan vara där, lära ut och ställa upp med hjälp.
- T ex medlemsavgift så man tjänar lite, sen reparera och sälja bilar så man drar in en slant.
- Har önskat förut att få på elevens val men gick inte att ordna. (Gärna 80 min pass).
- Samla ihop oss som gillar motorer och lägga förslag. Sätt upp lappar och kolla om någon kan hjälpa till.

Bowlinghall

Hur är det?

För hela familjen, drar hit turister.

Vad gör vi åt det?

- Lokal - skyttegyms lokaler då skyttegymnasiet försvinner? Kan rymma både skytte och bowling. Eller gamla bussgaraget?
- Kanske kan man köpa utrustning begagnat?

- Måste hitta sponsorer.
- IFK arrendera och sköta driften?
- Göra ett medborgarförslag.

Kajen som mötesplats

Hur är det?

Pengar finns sökta för vattenhopp och aktivitetshus. Plats för ungdomar/invandrare som är med i planering/uppbyggnad och drift. Attraktiv mötesplats idag, sommartid. Snöfestival, skoterträff, skridskor, hockey, tillgängligt för alla. Kafé, skoter, musik- En plats för alla, i första hand ungdomar.

Vad gör vi åt det?

- Börja smått, utvärdera, utveckla.

6. Delaktighet och engagemang

Hur är det?

Ungdomsråd: En möjlighet för ungdomar att påverka. Är elevråd grunden för ungdomsråd? Gymnasiet – för lite marknadsföring av elevrådet, oklart vad elevrådet kan göra/åstadkomma. Kan diskutera t.ex. miljöfrågor, källsortering i skolan, fritid och framtid. Viljan att bestämma, finns den? Hur ta kontakt med politiker? Ex via receptionen i kommunhuset. Delaktighet vid sammanträden [nämnderna] – välkomna att delta! Skillnad på flickors och pojkars intresse och vad kommunen satsar på. Inte många vuxna som lyssnar på ungdomar (inte på vuxna heller).

Vad gör vi åt det?

- Ungdomsråd? Lika upplägg som övriga råd. I Strömsund vet inte ungdomarna var de ska vända sig om de vill något, då kan ett ungdomsråd vara bra. Behöver stöd från tjänstemannaorganisationen. Diskussion om sammansättning behövs.
- Den här dagen [ungdomskonventet] kan bli omstart/nystart av ungdomsråd eller annan form.
- Ungdomar kan prata ihop sig om t.ex. bowlinghall, motorstadium, mm. Vuxna kan behövas. Ta förslaget till kommunen, ex via medborgarförslag.
- Eget engagemang från ungdomar leder till hållbara alternativ som kan leva kvar.
- Elevrådet ger oftast ingenting, förslag läggs men det sker inget. När det händer något vill man få återkoppling för förståelse för vad som gjorts eller inte gjorts.
- Uppmaning att ta kontakt med någon förening eller någon engagerad vuxen.
- Delaktighet: som den här dagen men med fasta teman så man kan välja i förväg. Bra dag!

7. Framtid

Utbildning och jobb

Hur är det?

Lätt att man stannar på studieorten om man får jobb efter studierna. Svårt att gå distansutbildning om det är en mer praktisk utbildning. Speciella utbildningar leder ofta till att man får flytta någon annanstans. Arbetslös efter studenten – måste vara

beredd att flytta. Vill ut och "leva" och sedan komma tillbaka för att skaffa familj. Påverkas av syskon – flyttar de blir man mer motiverad att flytta. Har man en stark längtan för att utvecklas ska man ut och se sig om och sedan komma tillbaka. Många vuxna förväntar sig att man flyttar åtminstone några år. Inflyttning – holländare och tyskar men inte så attraktivt för unga.

Komma tillbaka efter utbildning – finns inga jobb här. Skapa sitt eget jobb? Starta eget? Pensionsavgångarna – inte säkert att det blir så många lediga jobb som de som går pga. omstruktureringar. Jobbet styr var man kan bo. Är det bra jobb man bo i glesbygd. Det krävs jobb för att man ska stanna eller komma tillbaka. Finns inte mycket jobb, byggbranschen dock lovande. Hög ungdomsarbetslöshet, ser ändå ljus ut med tanke på generationsbytet. Turistnäringen är störst och blir ännu större.

Vad gör vi åt det?

- Andra jobb för kvinnor än vård och skola.
- Fick inte så mycket råd från studievägledaren innan gymnasiet, måste få info om vilka kurser man behöver för att kunna läsa vidare, t.ex. om man går restaurang och vill bli konditor sen.
- Information – informera tidigt om vilka jobb (branscher) som kommer att bli lediga.
- Nuvarande kompetens: Inventera den kompetens ungdomar har och få ut till företagen.
- De som vill stanna och har jobb kan behöva hjälp av en coach som man kan få stöttning av.
- Globalisering – världen blir mindre, viktigt att kommunen jobbar med rörlighet, ambassadörer.
- De som går restaurang kan bli ambassadörer i ex Åre och på Gotland.
- Sammanhängande praktikveckor för byggprogrammet istället för veckodagsuppdelning.

Livskvalitet

Hur är det?

Vad är bra? Tystnaden, lugnet, friluftslivet (kan se stjärnhimlen!), gymnasiet rätt okej, bra lärare. Tryggt, människorna står varandra nära. I Stockholm blir man en i mängden – här är varje individ viktig. Alla kan vara med och påverka. Enklare att ha barn här, allt finns nära. Bra skolor, slippa tunnelbana och bilköer. Barnen kan vara ute och leka.

Drömbild av kommunen:

- Fler invånare
- Mer kultur
- Varumärket Strömsund positivare
- Bra arbete, eget företag

Vad gör vi åt det?

- Kommunen måste aktivt stötta de som vill stanna, då stannar fler -> ringar på vattnet.
- Man måste drivas av drömmar och visioner, då når man sina mål lättare.

- Blomma ut
 - Sätt Strömsund på kartan
 - Vad är vi speciella på?
 - Norrlands bästa rekreationsområde, vandringsleder.
 - Bli något eget – efterlikna inte andra kommuner.
 - Upprusta inlandsbanan

Bostäder till ungdomar

Hur är det?

För att komma tillbaka måste det finnas någonstans att bo, viktigt att kommunen har något att erbjuda. Hus som rivs? Dålig information gör att det blir dålig förståelse för detta. Bostäder – finns för få ettor, ännu färre i utbyarna. Svårt att hitta små lägenheter i Strömsund. Idag finns det inga lediga lägenheter i Strömsund, däremot i Hoting. 5 % vakans i kommunen, 2 % i rikssnitt. Konkurrens med privata som säljer billigt, olika krav på olika ettor ger olika kostnader.

Vad gör vi åt det?

- Sälja hus i byarna istället för att hålla på dem.
- Ungdomsrabatter på prov i Hoting.
- Sörgård kan bli en öppning, skogsgläntan vad händer där.
- Hur ser behovet ut i kommunen? Bättre samordning.
- Flera billiga ettor med bostadsbidrag för ungdomar.
- Sänk pris istället för rivning.

8. Miljöfrågor

Hur är det?

Vindkraft, positivt – det ger jobb, bra för miljön, utbildningsmöjligheter.

Fiskodling: positivt – Närproducerad fisk och jobb. Negativt – utan fiskslakteri rensas fisken på Åland. Odling = förgiftning. Renhållning/källsortering: samhället och fjällen ser inte bra ut. Ekologiska alternativ: finns inte nog många, krävs mer för att få människor att leva ekologiskt och klimatsmart. Utbudet av kött är lika med noll.

Vad gör vi åt det?

- Mer källsorteringsalternativ överallt och på skolan!
- Viktigt att vi förändrar oss till det bättre. Viktigt att lyfta fram behovet till allmänheten.
- Satsa mer på vindkraft!
- Ekologiskt arbete:
 - Meddelande i mail om att bara skriva ut mailet om man verkligen behöver det.
 - Ekologiskt och natursmart papper och material.
- Mat: Mer närproducerat. Varför blir inte skolmaten ekologisk/närproducerad? Våra fiskpinnar har flugit världen runt innan de hamnar på vår tallrik.

9. Kommunikationer

Hur är det?

Dåligt med kommunikationer mellan de mindre tätorterna och Strömsund kvällar och helger, vilket gör det svårt att delta i aktiviteter som händer där och då. Tror vi har chans att förändra. Att småbyarna tar sig in till Strömsund -> viktigt! Kan leda till att fler väljer att studera på Hjalmar.

Vad gör vi åt det?

- Slingbussar kvällar och helger. Tur som skolbussen. Förstärkning.
- Minibussar/taxi
- Backe, Hoting, Tullingsås morgon och kväll.
- Buss mellan Frostviken och Strömsund.
- Samla undervisning i olika kärnämnen i Strömsund (Hjalmar) under en vecka och på kvällarna aktiviteter (för grundskolan?). Gymnasieelever kan var fadder åt högstadieeleverna.

10. Kommunens hemsida

Hur är det?

Dåligt med uppdateringar. Tråkig design. Sökfunktionen fungerar inte okej.

Vad gör vi åt det?

- Information om senaste uppdatering.
- Ska vara lättare att hitta rätt person.
- Lättare "språk".
- Facebook-koppling. Efterlysa feriearbete via Facebook.
- Skapa anledning att gå in – t.ex. ungdomssida.
- Diskussionsforum.
- Detta händer i Strömsund, utveckla evenemangskalendern. Skriv vad som händer för ungdomar i Strömsund.

11. Hela kommunen

Hur är det?

Allt blir centraliserat till Strömsund. Farligt att satsa på i längden. Diskussionen rör alltid Strömsund, andra glöms bort. Strömsund i mitten av kommunen så det blir så att saker hamnar i Strömsund. Gäller att satsa på rätt saker så att ungdomarna stannar kvar men svårt där det bor lite folk – moment 22. Dåligt bussar, kommunikationsproblem. Trist med stora lokaler som står tomma. Aktiviteter – inget att göra, bara idrott (Hammerdal) Vinter – bara köra skoter, finns inget annat.

Vad gör vi åt det?

- Information behövs om det som görs utanför Strömsund och att de finns med i diskussionerna.
- Mer jävlar anamma krävs av oss i byarna.
- Vad krävs för att göra byarna attraktiva? Jobb prio 1. Viktigt att marknadsföra byarna.
- Forum på hemsidan där man kan bolla saker, diskutera idéer, inte bara lägga ut beslut. Bättre dialog med byarna/medborgarna. Medborgardialog.

Avrundning, eftersummering av tjänstemän/politiker och övriga

Politikerna

Viktigt att få en rapport sammanställning och återkoppling till elever.

Reaktioner om att det har varit en inspirerande dag, och något som bör återkomma.

Tar till sig alla minnesanteckningar. Vems ansvar är vad? Vad kan vi göra verkstad av så fort som möjligt? Hur ska vi jobba vidare, struktur? Allt går inte genomföra, allt ska kanske inte göras av politiker/tjänstemän.

Många frågor som faller på skolans bord. Mycket var klokt. Vi tror att vi vet vad ungdomar vill ha men dåliga på att verkligen fråga dem om det.

Viktigt med förebyggande insatser när det gäller alkohol och droger. Att bygga självkänsla.

Tjänstemännen (förvaltning/bolag) och föreningarna

Lösningar som ska hålla för framtiden måste bygga på vad ungdomarna vill. De elever vi pratar med är de som vi kommer att ha som brukare i framtiden. Attraktiv kommun att komma tillbaka till, trygg uppväxt för barnen men det kräver bostäder och arbete. Informera mer om varför man river bostäder och varför man inte bygger mer.

Vi är dåliga på att fråga ungdomarna. Viktigt att föra en dialog med eleverna, ut i skolorna! Inte bara informera i kommunhuset. Om vi bestämmer vad de ska ha så håller det inte så länge. Ett ungdomsfullmäktige som remissinstans för KF. Kanske chans att någon blir politiskt intresserad.

Viktigt att det blir verkstad, att det blir något handgripligt relativt snabbt, eleverna har dåligt tålamod. Att det syns att vi gör något, och att budskapet går ut att det beror på det vi diskuterat idag. Visa att vi kan göra något snabbt! Flera saker som kan tas itu med snabbt av de som tagits upp. Alla har säkert sådana frågor.

Tydligt att det inte finns något facit för hela kommunen utan behoven är olika för olika delar.

Mötesplatser behövs, man har inget att göra, ett stort arbete med detta. Ser fram emot förstudien om Kajen som ju kommer att bli en mötesplats. IFK har full aktivitet men bowlinghall går att jobba mer med.

Utvärdering av dagen

Ungdomskonventet följdes upp av en deltagarenkät som gjordes via kommunens enkätverktyg Easyresearch och skickades ut till samtliga deltagare den 28 oktober.

64 % av deltagarna har besvarat enkäten, och av de som svarat var 31,6 % elever.

När de gäller upplägg och metod besvarades frågorna på en skala mellan 1 och 5 där 1 är *dåligt* och 5 *mycket bra*. Alla ingående delar har fått över 3 i medel och de som utmärker sig som bäst är metoden Open-Space (4,39), fikat hos Folkets Hus (4,0 och 3,95) samt organisation och information under dagen (4,02). Snitt för alla delar i upplägg och metod är 3,78.

När det gäller målen för dagen så bedömdes uppfyllandet på en skala mellan 1 och 5 där 1 är *inte alls uppfyllt* och 5 är *väl uppfyllt*. Snitt för målen för elevgruppen blev 3,74 och för "vuxengruppen" 3,81.

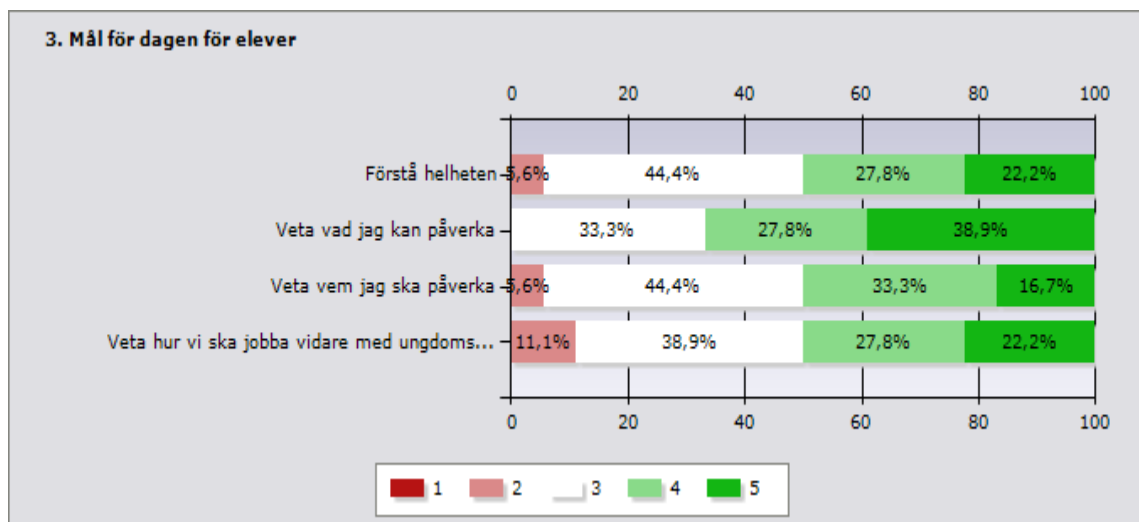

Diagram 1 – upplevd måluppfyllelse bland eleverna. 1 motsvarar inte alls uppfyllt och 5 väl uppfyllt.

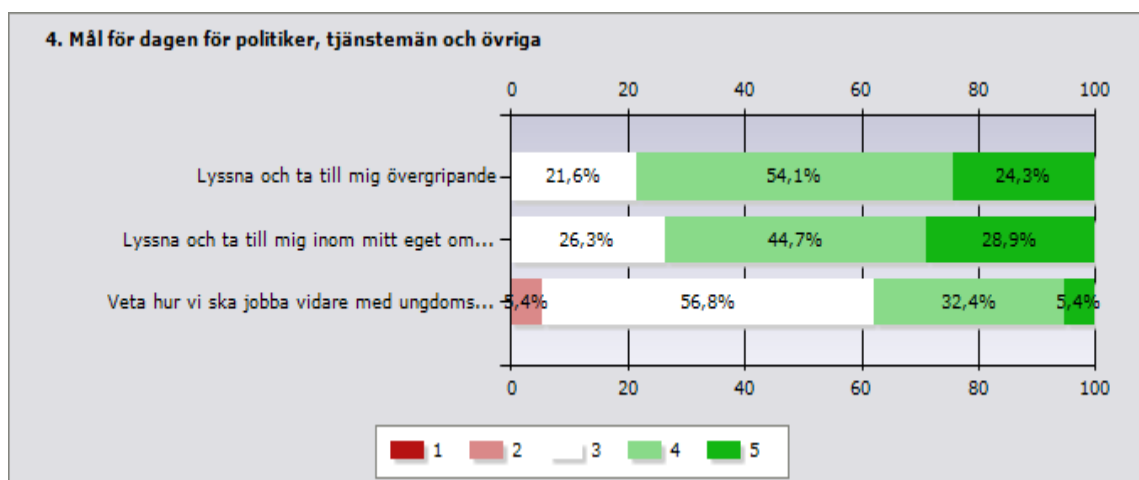

Diagram 2 – upplevd måluppfyllelse bland de vuxna. 1 motsvarar inte alls uppfyllt och 5 väl uppfyllt.

71,4 % anser att ungdomskonventet bör återkomma varje år, och 26,8 % anser att det bör återkomma men kanske inte varje år. 92,7 % skulle absolut rekommendera andra att delta i konventet.

Det som anses som det bästa med konventet var möjligheten att träffas, att träffa just ungdomarna och den dialog som fördes, alla tankar och idéer som delades, att alla blev lyssnade på. Metoden får också mycket beröm och framförallt att det fanns möjlighet att välja själv vad man ville diskutera.

Att få möjlighet att diskutera ungdomsfrågor på ett sätt där alla var på samma nivå och alla var lika mycket experter eller noviser. Bra möten mellan unga och vuxna.

Att ungdomar och politiker/tjänstemän får en anledning att träffas och diskutera viktiga frågor. Att det hjälper till att skapa en mer positiv bild av kommunen och de människor som jobbar där. Det skapar i sin tur ett större förtroende och stärker varumärket Strömsund.

Ett mycket bra sätt att lyssna och lära av varandra.

Det som kan förbättras är främst informationen innan konventet och lokalen. Mer information till skolorna och eleverna så att de kan förbereda sig på skoltid och veta vad som förväntas under konventet. När det gäller lokalen är det framförallt ljudet och ljudnivån som kan förbättras. Det var svårt att höra varandra vid diskussionsborden och förslag finns att sprida ut grupperna mera eller sätta skärmar mellan.

Det kommer också fram att det borde vara fler ungdomar jämfört med antalet vuxna och att detta borde vara något som återkommer regelbundet.

Informationen till alla elever som ska delta. Vissa var okunniga om vad som väntades under dagen

Jag föreslår att konventet integreras i skolundervisningen så att eleverna på skoltid arbetar med vissa specifika frågor/frågeställningar inför varje konvent. Kanske i samband med samhällsundervisningen. Det skulle bidra till att de får en större inblick i den kommunala beslutsvägen och eleverna kanske skulle bli mer intresserade av att engagera sig på olika sätt. Politiker/tjänstemän skulle också åka ut och besöka eleverna på skolorna inför konventet, bli mer synliga bland ungdomarna – skapa personliga kontakter och informera om hur viktiga ungdomarna är för kommunen.

En lokal som gör det lättare att höra vad som säjs. dator vid varje bord, så att korta minnesanteckningar kan skrivas direkt och sammanställas av nämndsstödsgruppen utifrån valt tema.

Svårt att höra, lokalen upplevde jag som bullrig. svårt att vara med i diskussionen runt ett bord med många deltagare utifrån att man hörde inte vad som sades.

Sammanfattning

Uppgiften att genomföra LUPP-undersökning och ungdomskonventet är med denna rapport slutfört.

Bortsett från att det tog alldeles för lång tid mellan undersökningen och då vi hade konventet så finns det all anledning att vara nöjd med processens olika delar:

- Ett mycket gott deltagande i LUPP-enkäten
- Förberedelser inför konventet som omfattade nämndernas analyser men även tillfälle att ta del av andra undersökningar och enkäter
- Förankringsdag inför konventet med deltagande av ungdomar där grundhandlingen med frågeställningar togs fram
- Inbjudan och arrangemang kring genomförandet samt dokumentation
- Moderator vid genomförandet
- Alla som deltog

Men vi kan inte slå oss till ro med en omfattande rapport. Det är nu det börjar. Nämnder och förvaltningar samt bolagen har nu att förvalta de förväntningar som finns bland deltagarna i konventet och det som redovisas i detta dokument.

Detta handlar såväl om formerna för fortsatt samverkan med ungdomar som att ta hand om konkreta förslag.

Det finns många som gjort goda insatser kring LUPP och konventet. Jag vill i dock i detta sammanhang rikta ett särskilt tack till Anette Bergqvist för hennes arbete kring själva undersökningen och Camilla Hulkki som lett nämndstödsgruppens arbete.

Anders Andersson
Kommunchef

Bilaga 1 - Diskussionsområden

Diskussionsområden ungdomskonventet 25 oktober

Sammanställda av Nämndstödsgruppen. Baserade på olika mål, LUPP-undersökningen samt andra enkäter. Slutligen justerade vid förberedelsemötet den 11 oktober.

1. Skola och uppväxt

Kommunen har som mål att kunskap, lärande och förnyelse i vår kommun ska vara starka drivkrafter för tillväxt och att goda barn- o ungdomsmiljöer ska stöttas. Undersökningar gjorda bland elever visar dock att man har svårt att få arbetsro i skolan och upplever att man har koncentrationssvårigheter. Skolmaten och skolmiljön är också sådant som man är mindre nöjd med även om det varierar mellan skolorna. Dock trivs man i skolan och upplever trygghet. Mobbing förekommer till viss del men flertalet uppger att de själva försöker bidra till att andra ska känna sig trygga i skolan.

2. Fritid

Kommunen har som mål att ett varierat kulturutbud ska kunna erbjudas och att goda barn- och ungdomsmiljöer stöttas. I de undersökningar som gjorts svarar elever att det finns brister i fritidsutbudet, särskilt när det gäller kulturaktiviteter och mötesplatser. Eleverna vill ha större utbud, mer att göra, och inte bara idrott. Kommunen vill samarbeta med andra organisationer och föreningar för att skapa bättre fritidssysselsättning och under trygga former.

3. Hälsa

Kommunen har som mål att en förbättrad folkhälsa ska stimuleras. Folkhälsa handlar bland annat om fysisk och psykisk hälsa och bruk av alkohol och tobak. Elever svarar i undersökningar att det finns ett visst bruk av alkohol, tobak och även till viss del narkotika, detta även i låga åldrar. Det anges också att man har hög grad av nedstämdhet, koncentrationssvårigheter och lågt välbefinnande. Samtidigt svarar man att man trivs i skolan, upplever trygghet och får ett bra bemötande från andra och vuxna. Men nästan var femte elev uppger att de inte har någon vuxen att prata med om de får problem. Kommunen vill även här öka samarbetet med andra organisationer såsom polisen och idrottsföreningar.

4. Attityder

I undersökningar riktade till kommuninvånare anger unga i hög grad att de inte skulle rekommendera andra att flytta till kommunen. Samtidigt anger många i andra undersökningar att man trivs. Eleverna anger att attityden mot dem som väljer att stanna i kommunen är negativ och att det finns en pessimism som i sig föder pessimism.

Kommunen besöks också av många turister och vi får inflyttare från olika delar av landet och världen. Kommunen vill därför arbeta med självbild och attityder bland invånarna. Ett ord som då ofta används är värdskap. Detta handlar bl a om ett bra bemötande och en vilja att ge service. Detta gäller såväl inom skolan, på arbetsplatsen och samhället i övrigt och till alla. För strömsunds kommun är det viktigt att vi har en bra tolerans och nyfikenhet för människors olikheter. Undersökningar har visat att tillväxt har skapats i områden där toleransen för olikheter är hög när det gäller ursprung, kön, sexuell läggning, funktionsnedsättning och religion.

5. Framtid – högre utbildning, arbete och bostad

Kommunen har som mål att entreprenörskap ska utgöra ett viktigt inslag i vår barnomsorg, skola och utbildning, att andelen eftergymnasialt utbildade ska öka och att nära samarbete ska finnas mellan skola och näringsliv. I de undersökningar som gjorts bland unga i kommunen så är arbetsmöjligheter och bostäder viktiga för att kunna bo kvar i kommunen. Kommunen vill arbeta med att skapa praktikplatser och verka för att förbättra transporter och infrastruktur, t.ex. bredband.

6. Delaktighet och inflytande

Kommunen har som mål att delaktighet och tillgänglighet ska stimuleras inom kommunal service och att medborgare och brukare av kommunala tjänster ska ges möjlighet att påverka utvecklingen även mellan valen. Eleverna svarar i de undersökningar som gjorts att de inte tror att de kan påverka politikerns beslutsfattande och att de dessutom anser att informationen är dålig och att förtroendet för politiker är lågt. Samtidigt anges i andra undersökningar att majoriteten inte har vilja eller tid att intressera sig för samhällsfrågor och politik, att de är på väg att flytta härifrån eller att de inte tror att någon kommer att lyssna på dem. Kommunen vill arbeta för att öka intresset för samhällsfrågor.

7. Miljö

Kommunen har som mål att miljöfrågorna ska vara en självklar beståndsdel i kommunens utveckling. I de undersökningar som gjorts har en stor andel svarat att de inte vet om miljö och hållbar utveckling tas upp i skolan.

8. Jämställdhet

Kommunen har som mål att jämställdhet ska användas som tillväxtfaktor. Det innebär att utjämna skillnader i möjligheter för flickor och pojkar, kvinnor och män eftersom man vet att det ger positiva effekter i tillväxt, t.ex. befolkningsutveckling och näringslivsutveckling. I de undersökningar som gjorts bland unga i kommunen finns det flera områden där tjejer och killar skiljer sig åt i svaren mer än i andra. Exempel på detta är att tjejer i större grad vill påverka och ha inflytande i samhällsfrågor än killar, tjejer tycker i mindre grad att vuxna aktivt tar tag i om någon behandlas illa i skolan och färre killar än tjejer har någon vuxen att prata med om sina problem.

Bilaga 2 - Diskussionsschema

Dagens schema

Bord	K1 10-11	K1 11-12	K1 13-14
1	Attityder, det är okej att bo i Strömsund	Ungdomars hälsa kopplat till droger	Fritid
2	Skolmat (skola och uppväxt)	Fritid	Ungdomars delaktighet i beslutsfattandet
3	Framtid, högre utbildning, arbete och bostad	Attityder, jämställdhet, invandring	Fritid
4	Inflyttning	Fritidsgårdsfrågan	Delaktighet, hur får man ungdomar engagerade i idrott, politik, mm.
5	Ungdomsgårdar, aktivitet på fritiden	Hur får man Hjalmar Strömerskolan mer attraktiv	Attityder
6	Fritidsfrågor	Arbetsro i skolan	Skolmaten
7	Fritid, bowlinghall,	Någonstans för oss som kör bil	Hälsa, alkohol och tobak
8	Miljöfrågor	Kajen som mötesplats	Jobb, specifikt ungdomsjobb
9	Mötesplatser för ungdomar	Kommunens hemsida, Hur ska vi få ungdomarna att gå in?	Framtid i Strömsund
10	Kommunikationer	Resten av kommunen	Motorgård i Hammerdal
11	Ungdomars utflyttning, särskilt tjejerna, varför vill man inte stanna kvar?	Stöd för politiker och tjänstemän, fungerande ungdomsråd	Bostäder till ungdomar, små ettor, ungdomsrabatt?
12	Kollektivtrafiken	Miljö - handla och arbeta ekologiskt	Mobbning